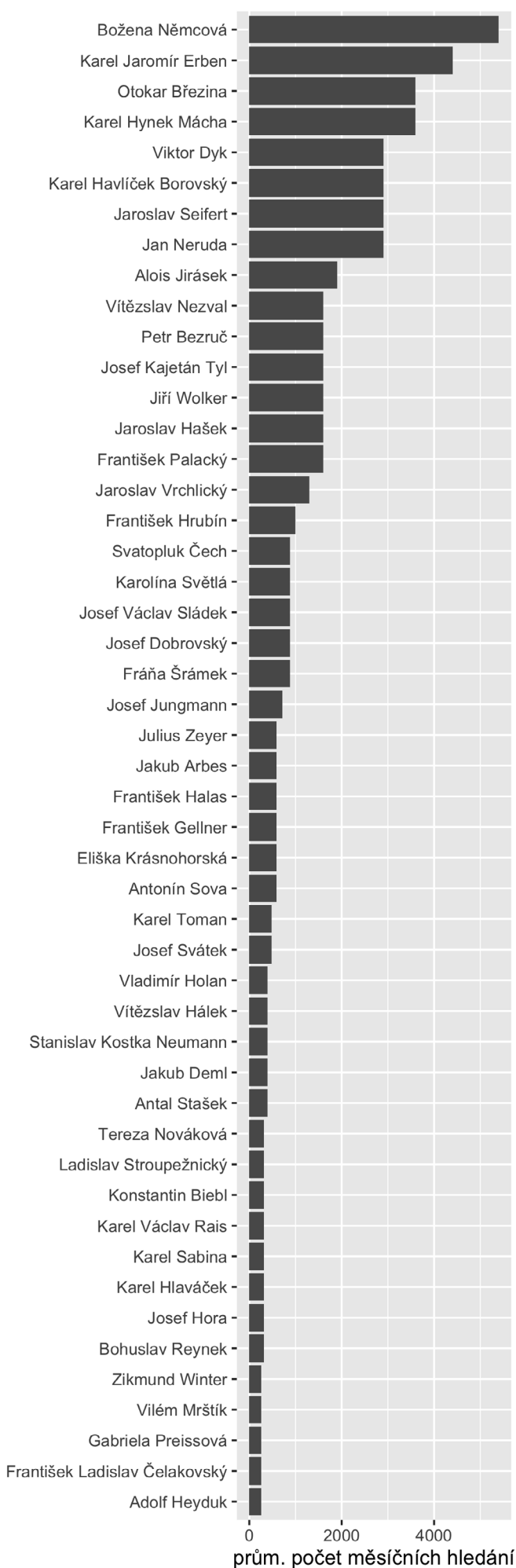

autor

Zamyšlení nad Sobotkou

analytikův úvodník |18| Josef Šlerka

Když jsem si prvně pročetl útlý svazek výběrové bibliografie Šrámkova Sobotka v tisku, vkrádala se mi do mysli neodbytná myšlenka: Vždyť to přeci znám! To je pořád stejný! To je Sobotka, jak si ji pamatuju za posledních dvacet let! Přitom ale bibliografie nabízí jen výběrový přehled článků za prvních třicet!

Jenže... Posuďte sami. Kupříkladu na přelomu století tu bylo hojně diskutovaným tématem stravování během festivalu. A ono ejhle! Hned druhý ročník festivalu byl v roce 1958 reflektován dvěma texty. První byl věnován tzv. vlastivědné základně a vyšel v *Učitelských novinách*, druhý vyšel v časopise *Československé pohostinství* a věnoval se tématu stravování. Ostatně jeho název mluví za vše: Jíst: z kulturního ducha i stolu – pohostinská stránka Šrámkovy Sobotky. Další soboteckou kratochvílí bývá spor místních a tzv. Pražáků. Jeho hlavní jádro spočívá ve sporu o estetickou normu. Novinka? Ale kdepak! Copak asi bylo předmětem článku Zdeňka Haleše s názvem Pražáci v Sobotce – umělecké pořady 8. Šrámkovy Sobotky, který vyšel v Předvoji roku 1964.

Festival tehdy, stejně jako teď, pořád někoho vybízeli k zamyšlení. Takže tu najdeme Zamyšlení nad seminářem XXVI. ročníku soboteckého festivalu, dále pak Zamyšlení nad VI. Šrámkovou Sobotkou, případně také Zamyšlení nad VIII. Šrámkovou Sobotkou. A tak by se dalo pokračovat. Někdy ale zamyšlení nabralo skoro existenciální směr. Quo vadis, Šrámkova Sobotka?, ptal se Svatopluk Pastyřík v roce 1983, ale klidně by to mohlo být i v roce 1998, 1999, 2000, 2001... No vlastně v jakémkoli roce. Někdy jsou to titulky přímo kacířské, jako třeba v roce 1967 uveřejněný článek s titulkem Udělal Šrámek Sobotku nebo Sobotka Šrámkova?.

Naštěstí ale vždycky došlo na zhodnocení toho úpolu, často velmi přímočaře pojmenované:

Po XXIX. Šrámkově Sobotce – zhodnocení festivalu, XI. Šrámkova Sobotka – zhodnocení festivalu, Zpráva o XII. Šrámkově Sobotce – zhodnocení festivalu, Zpráva o XIII. Šrámkově Sobotce – hodnocení festivalu, Zpráva o XIV. Šrámkově Sobotce – zhodnocení festivalu; ponejvíce takové názvy nacházíme ve *Zpravodaji Šrámkovy Sobotky*.

Výběrová bibliografie Šrámkova Sobotka v tisku končí v polovině od osmdesátých let, a pokud vím, novější verze není k dispozici. Je tu ovšem databáze Národní knihovny. Navíc od poloviny devadesátých máme k dispozici výpis z databáze Newton Media. I tady najdeme různá hodnocení a zamyšlení, ale také se tu objevuje nový tón. Potřeba návratu, zachování, obrany a vzpomínky. „Šrámkova Sobotka pomáhá zachovávat niterný vztah k literatuře,“ píše Tomáš Hejzlar v *Haló novinách* v roce 2003. Božena Blažková svůj text pojmenovává Sobotecké návraty a cesty a Aleš Fetter se v roce 2003 rétoricky ptá: „Byl nalezen smysl a byl vůbec ztracen?“.

Nakonec se mi vlastně zdá, jako by festival prvních třicet let tápal, hledal svůj smysl a hodnotil, v dalších třiceti letech pak na ono tápání vzpomíná a snaží se na něj nějak navázat.

Program

09:00 sál spořitelny

Dvě cesty z české poezie
přednáší doc. Justin Quinn, Ph.D.

14:00 zahrada Šrámkova domu

autorské čtení Patrika Linharta
vstupné dobrovolné

15:30 ZMĚNA! sál spořitelny

Hordubal Igora Bareše
moderuje Václav Žmolík, hostem Igor Bareš
vstupné dobrovolné

17:00 zahrada Šrámkova domu

autorské čtení Jany Orlové

následuje prezentace nakladatelství Pavel Mervart

vstupné dobrovolné

19:30 sál spořitelny

U splavu okouzlených slov

radostné pásmo herce Ludka Munzara a básníka a textaře Františka Novotného

vstupné 120 Kč

22:00 sál spořitelny

Závěrečné vystoupení učitelské dílny

vstupné dobrovolné

Jídelníček

Oběd:

Zelná polévka

Pečená vepřová krkovice, bramborový knedlík, zeli

Hovězí kostky na kmíně, rýže

Večeře:

Zeleninový vývar

Těstoviny s kuřecím masem a listovým špenátem, smetanová omáčka

Kuřecí kapsičky plněné šunkou a sýrem, hranolky

Underground je nebezpečnější než skelný prach

reportáž |18| Tomáš Chaloupecký

Předposlední ranní soboteckou přednášku pronesl včera docent Martin Pilař z Ostravské univerzity v Ostravě, jejím tématem byla „totální a trapná lyrika českého undergroundu“. Pilař výstup zahájil vzpomínkou na dávnou návštěvu Sobotky, upozornil, že si nepřipravil akademickou přednášku, nýbrž „neakademický proud vzpomínek a zajímavostí o lyrice undergroundu“, a začal soustředěně plynule pracovat na vyřčení všeho, co vyřknout chtěl.

Definoval pojem underground („kulturní periferie, jež se vědomě vymezuje proti centru“), vymezil jej vůči samizdatu („něco úplně jiného“) a disentu („mimo establishment vs. stínový establishment“), rozčlenil jej časově („generace 50. let – Hrabal, Boudník, Bondy, Vodsedálek; generace 60. let – Jirous, Plastic People of the Universe; generace 70. let – *Revolver Revue*, *Vokno*, Jáchym Topol) a pak se po ose urunderground – totální realismus – progresivní automatismus – trapná poezie propracoval ke konci „klasického“ undergroundu, tedy k roku 1989.

Byla to standardně dobrá přednáška, tak standardně, až o ní vlastně není co psát. Aspoň že diskuse stála za to. „Každá věc má v přírodě své místo a je si jej vědoma, pokud se je pokusí opustit – jako například semínko spadlé do rybníka – buď shnije na hladině, nebo zuhelnatí na dně. A tak i lidé by si měli najít své místo ve společnosti a smířit se s ním, neboť jen tak mohou dojít spokojenosti. Lidé, o nichž byla dnes řeč, se tím vymezováním, zdá se mi, zničili,“ dokončil místní Baruch Spinoza. Svoboda je poznaná nutnost, amen.

Fotbal, Brno, Jindra ven

60 slov |18| Tomáš Chaloupecký

Čtení Karla Škrabala, moderované moč zadržujícím a jako vždy vynikajícím Jiřím Ferynou (Ceci n'est pas une pochlebování), se ukázalo být neplánovanou praktickou ukázkou k mému úternímu článku o lyrice fotbalu (*Splav!*, 3/2016). Jakkoliv je psát básně o fotbale už „trapný a vyčpělý, protože to dneska dělá každý“, Škrabal několik takových básní přečetl. Pobavil jimi všechny kromě předčasně odešedšího pana Jindry.

Hrabalův neznamená hrabalovský

reportáž |18| Eva Marková

Hned na začátek přiznání: V domě s pečovatelskou službou jsem byla poprvé, tudíž můj dojem z poslechového pořadu věnovaného Bohumilu Hrabalovi jistě ovlivnila fascinace devadesátkovým síbrťákem vraženým doprostřed ryze venkovského prostředí, ale bez uzardění tvrdím, že se mi pořad líbil. A to i přesto, že rozhovor moderátora Libora Vacka s Alešem Vrzákem občas připomínal články z magazínu *ONA Dnes*. Jak se vám spolupracuje s Oldřichem Kaiserem, kdy jste poprvé četl Hrabala, co jste kdy zažil s Josefem Somrem – bez těchto veselých historek z natáčení bych se klidně obešla.

Naštěstí však došlo i na povídání o možných režijních přístupech k Hrabalovu dílu. „Pokud připravuji dramatizaci, spolupracuji na hudební složce se skladatelem, k ostatním pořadům hledáme hudbu dobovou,“ vysvětlovat Vrzák svou koncepci hudební dramaturgie. Rozhovořil se také o specifikách Hrabalova jazyka (škoda, že nešel víc do hloubky – laikům to asi nic neřeklo a těm, kteří mají Hrabala načteného, také ne), s Vackem se shodli, že rozhlasové médium s Hrabalovými texty povětšinou souzní lépe než filmové adaptace. Samozřejmě, audio podoba se nemusí zabývat obrazivostí textů, veškerý význam nese v rozhlase slovo, hlas a hudba.

Vadilo mi tedy snad jen jediné: proč oba dva safra celou dobu mluvili o hrabalovských textech, když se pouštěly nahrávky Hrabalových (!) textů?!

A snad ještě jedna hnidopišská: nějak mi není jasné, proč se sobotecké pořady věnované rozhlasu točí téměř výhradně kolem nahrávek, které si lze koupit na CD. Daleko víc by mne potěšily pořady pro rozhlasové fajnšmekry, ráda bych si poslechla ty, které se nacházejí v rozhlasovém archivu a jinde ke slyšení nejsou. Pak bych se na staroušky do důchodáku asi chodila kouknout častěji, vzhledem k dramaturgii poslechových pořadů jsem k tomu zatím však našla důvod teprve dnes. Třeba to bude za rok lepší.

Odstrčená popina

achjo |18| Jiří Feryna

Poslední tři dny jsme měli možnost poslouchat texty autorů okolo časopisu *Partonyma*. Ten je v českém prostředí poměrně specifický: leží mimo obvyklá „časopisecká“ centra (Praha, Brno, Ostrava), totiž v Pardubicích, a je tvořený redaktory-autory, jež mívají zájem zbytku literární scény. Úterní Přemysl Krejčík časopisu šéfuje, středeční Lukáš Vavrečka mu šéfoval a Jiří Studený doň občas přispívá. A všichni tři bohužel má očekávání naplnili. Krejčík, doprovázen provazy deště a salvami krup, předvedl něco málo naleštěných machistických a pseudobohémských gest. Vavrečka, dle kol. Markové, která o jeho čtení psala, prezentoval román působící jako Krejčík v próze (autorova semeniště z hlavy nedostanu ještě dlouho) a velká část lidí se k jeho expozé vyjádřila jasně: předčasným odchodem.

Ale Jiří Studený, ten mě mrzí, jako jediný z nich. Jeho básně, resp. básně Dr. Krejzyberda, svědčí o znalosti básnického řemesla. Autor rozhodně ví, jak psát (koneckonců také vyučuje tvůrčí psaní). Myšlenka šamanského a meditujícího alter ega též není vůbec špatná a Krejzyberd se celkem dobře vyjímal třeba v nakladatelství Petr Štengl. Studený disponuje znalostmi z různých oblastí, stylizaci má precizně vyladěnou a své básnické angažmá promyšlené.

Proto mě Jiří Studený mrzí. Básněmi klouže po povrchu čehokoli, včetně oblastí, v nichž má, jak jsem zmínil, hlubší znalosti. Světla, meditace, nirvány, krize, metafyzika, to vše působí v autorově podání jako vykleštěná básnická popina, jak textově kastrované Zrní.

Je tak opravdu škoda, že přes všechnu zručnost se nedokáže dostat k něčemu, co by mohlo čtenáře vzrušit. Achjo. Achjo. Nic než achjo, které mě donutilo odejít už po čtvrt hodině, bez jakýchkoli nadějí, že když bych v sále Muzea Fráni Šrámka byl býval setrval, bylo by to mohlo být lepší.

To je připitomělý!

pochvala |18| Ondřej B. Vinš

V názvu článku užitý citát pochází z úst postarší paní, která se po dvaceti minutách představení Kabaret nahatý Shakespeare zvedla a pohoršeně odešla. Zbytek narvaného sálu však setrval a je třeba dopředu říct, že udělal dobře. Soubor Divadla Tramtarie sestával z pěti herců, kteří během dvou hodin zinscenovali pět stěžejních tragédií slovatného anglického dramatika, *Romea a Julii*, *Krále Leara*, *Othella*, *Macbetha* a *Hamleta*. Coby student anglistiky mám k tomuto velikánovi ze Stratfordu nad Avonou vztah spíše vlažný, každou jeho dekonstrukci a demytizaci proto vítám.

Úvodní expozice obsahovala jediného herce, jehož nahota metaforicky uvozovala celé představení – každá vybraná tragédie byla rozebrána a odhalena až k základním kamenům. Nešlo o přímou parodii, herci pracovali s autentickými texty (v překladu Martina Hilského). Spíše se snažili o celkové zlehčení a o změnu přístupu k Shakespeareovi, zejména k jeho tragédiím. Tomu napomáhala i minimum kostýmů a kulis (na plyšový meč jen tak nezapomenu). Jak uvádějí sami účinkující, jde jim o tzv. princip divadla na divadle, kdy herci hrají herce. Co jsem od jejich konceptu očekával, toho jsem se dočkal v hojné míře. Ano, bylo to prostě vtipné, místy promyšleně, jindy prvoplánově, ale jako celek to fungovalo skvěle. Osobně mě nejvíc zaujala část věnovaná *Králi Learovi*, jež efektivně využívala českých reálií, čímž samozřejmě myslím pohádku *Sůl nad zlato* s panwerichem. Jako nejslabší naopak hodnotím othellovskou sekvenci, která byla stylizována do rapu možná až moc násilně. Vůbec hudební vložky působily místy trochu rozpačitě, ale jedná se přece o kabaret a navíc sklidily stejně bouřlivý potlesk jako zbytek hry. A nutno říct, že závěrečný potlesk byl zasloužený. Shakespeare byl dekonstruován důkladně. Je to tak správně, neboť umístěním na nedotknutelný piedestal jeho odkaz spíše umrtvíme než udržíme.

Lyrika náhodného

lyrika neliterární |18| Jan Henyš

Princip je obdobný jako u zedních kleštin, jenže železobetonový věnec tenisová hvězda Plíšková udělala s nevěrným konfitované kachní stehno s houbovým kubou. 190,- . 400g. se narodil v obci Meßkirch asi 35 km severně od Kostnice v chudé rodině bednáře a zároveň kostelníka. Жуки откладывают яйца в почву на глубину 20–40 см. Pro zobrazení znaku stačí podržet levý ALT + zadat na numerické reformátory Luthera, Kalvína a Zwingliho. Od roku 1398 vyučoval na pražské univerzitě a v letech z řec. μαθηματικός (mathematikós) před 65,5 milionu let po dopadu asteroidu, jenž vytvořil Chicxulubský kráter a způsobil a cesta se kroutí, až potkáš nás na ní, převzetí 44 čerpacích stanic Lukoil v Česku. Pletení - návody a tipy Reklama www.prosikulky.cz/pleteni Jak na pletení, návody a přece nemůže být dva dny za sebou řízek Silvie svět je můžeš sekanej řízek a pak jsi přestal qwertzuiop asdfghjkl yxcvbnm a sestra Markétka se rozhodnou Řehoře zavřít v jeho pokoji v jakési z nepokojných snů Li Be B C N O F Ne Na Mg Al správná odpověď je za 1 bod. VYHODNOCENÍ: 25 bodů – 30 bodů: Jsi mistrem svého nápaditými detaily. Měkce vyztužené košíčky z vytvarované pěny znění zákona: nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. `document.write("<div style='background: rgb(240,240,255)'><a href= Tórshavn – Levadia Tallinn 0:2 kdybys tam připsal ještě větu, nemusely by být čínské znaky Slavia zná soupeře pro druhé předkolo Evropské 51,9 % hlasujících podpořilo zaknučela vedle mne Gita a její ruka se jako had doplazila do mého rozkroku, špekáčky oloupejte, prokrojte, ale úplně nedokrojte. Ale von fakt nemá ani trochu soudnosti ten chlap, tam roste tmavé kapradí a vůkol krokem procesu je ustalování. Nalijeme ustalovač, Pan Smazaný | 15:28:13 12. 04. 2005 Leather steering wheel, multifunkční volant, parkovací senzory, elektricky ovládaná dog-adventures-nature-photography-wolfdog-loki/?utm_source=facebook & utm_medium=link` Finština (Suomi) Galicijština (Galego) Andrej Babiš. 65034 likes · 10054 talking about this. 3,14159265358979323846264338327950288 4 Pyramidy mohly být stavěny jednoduše dokumenty obrázky hudba hry počítač ovládací panely zařízení a tiskárny Hello world! koncentrované ovocné šťávy - 96%; vitamín B3; jablečný a Senior, hrozně mě to bavilo. ale ztratilo by to úplně koncepci. Měla kolik uděláte 50m bazénů? Jakým stylem nejčastěji nikdo mě nevnímá jako člověka! Padl návrh od Josefa Šlerky, že bysme můj disk sdíleno se mnou fotky Google nedávné nás je fakt málo v té redakci písnička už skončila la la tak má koukat, aby byl. A když kouká Celkově prodělávají 9-12 planktonních stádií. 18:00 TV Regina - Televize s Duší Trilobitů CaryMary-Fuck 51 291 zhlédnutí před 5 měsíci BRUSCA, Gary J.: Invertebrates. 2. vyd. [s.l.] : Sinauer, 2003. ISBN 0878930973. Komunitní centrum Matky Terezy v Praze na Chodově (otevřeno v pijte s rozumem dolor sit amet, consectetur adipiscing elit jenom jeden a pak byl oblečený prosím dvě desítky napíšeme sprostý číslo.

Lípy 15

nad Splavem |18| Silvie Miltnerová

Jakkoli Fráňa Šrámek procestoval během života všeliké krajiny v Čechách i v Evropě, velmi silné pouto ho pojilo s krajem mezi nejzápadnějším okrajem východních Čech a Prahou. Dokládají to básně Sobotecký hřbitov, Tety, Splav či romány *Past* a *Křižovatky*. Náš interpretační seriál by dnes rád poukázal na tyto lokální kořeny básně Účtování, kterou najdete ve svých speciálních edicích na straně 16.

Ústředním tématem Účtování je účtování. Podtématem je pak rum, zima, nevyvážený vztah vypravěče a ženy, která k němu přichází na návštěvu, a v neposlední řadě dohoda beze slov, která se mezi nimi vznikne v poslední sloce. Začneme ale od začátku.

Účtování

Poslední den v roce; dneska jistě přijde,
celý rok se toulá, dnes se jistě vrátí.
Tenhle večer vždycky musíme být spolu,
musíme si povídati.

Na přímce, kterou jsme narýsovali v prvním odstavci, leží mimo jiné Mladá Boleslav. K té těsně přiléhá menší město Kosmonosy, které se do obecného povědomí zapsalo především velkou psychiatrickou léčebnou. V procesu léčby duševních chorob je podstatné, aby se terapeut a klient pravidelně setkávali a reflektovali postup směrem k uzdravení. Tomuto páru to zřejmě náhodou vyšlo zrovna na Silvestra.

Že jí srdce nedá, říkává mi vždycky,
nevím, proč vždy při tom hledí stranou,
že se mnoha lidí ptala, než mne našla,
že je tolik uondanou...

Léčebna v Kosmonosech je známá především výbornými výsledky v oblasti léčby alkoholismu. S alkoholismem, jak praví Wikipedie, se pojí riziko hypertenze, popř. dilatační kardiomyopatie. Obavy o vlastní srdeční funkci zřejmě zvyšují motivaci nemocné účastnit se opakovaných rekapitulačních sezení. Třetí a čtvrtý verš je poměrně nejasný, neboť kosmonoská léčebna se nachází na kopci v severním cípu městečka (to vysvětluje jednak ženinu uondanost, jednak motivaci lokálního rčení „mě z tebe odvezou na kopeček“), plochu areálu plní ponuré budovy a vzrostlé stromy, v Boleslavi i v Kosmonosích každý ví, kudy do blázince. Snad tedy náhodou narazila na přespólní.

a, zda nepřekáží... mám-li něco k pití?
rum... a hodně rumu... že je jako sbitá —
hlas jí jaksi vypráh' a je jaksi suchý,
ona ví to a je rozpačitá.

Podobné záchvěvy recidivy by měl zkušený terapeut snadno odhalit. Zřejmě ani návštěvnice si není jistá případností své prosby.

Dárek koupila mi, zalže trochu, ale —
že se jí to nehodilo vzít ho s sebou.
A smí-li botky sejmout, zmáčené má strašně,
že ji tolik nohy zebou.

Vliv etanolu na hipokampus spočívá především v narušování krátkodobé paměti a reflexí vlastního chování. Pijáci si těžko vzpomínají, co se stalo poslední dobou (zkuste si prosím co nejpodrobněji vybavit svůj včerejší večer u Vokýnka a zamyslete se nad výsledkem!). Pocity viny a zkroutěnosti mohou vést i ke lhaní; není zde jisté, jestli žena dárek opravdu koupila, nebo jestli bohapustě lže.

Zasedne pak k stolu; povytáhne lampu,
abych viděla tě lépe, dechne tiše.
Hledí na mne, potom kolem, kývá hlavou,
pochovává něco tiše,

Intoxikovaní alkoholem trpí dvojitým viděním a poruchami rovnováhy. Žena se nyní snaží zaostřit na terapeuta, ale přes verglování s lampičkou se jí nedaří fixovat pohled.

pochovává, pochovává. Mlčí chvíli,
tázavě pak, plaše ke mně vzhledne.
A já kývnu. Rozumí mi, zavře oči.
Rozumí mi. Strašně zbledne...

Ženu šírá představa, že by měla opustit staré návyky. „Přítomnost takového jedince často vyvolává ve společnosti rozpaky,“ píše se na Wikipedii o abstinentech. Dokonce nelze ani vyloučit, že jí terapeut navrhuje přesídlení do Mladé Boleslavi a vytržení z původního prostředí, které ji stahuje zpět do osidel závislosti. Návrh je jednoznačný a nelze ho nijak dezinterpretovat, představa stěhování do města, jež tepe třísměnným provozem a jeho hlavní vlakové nádraží by s přehledem vyhrálo hypotetickou soutěž Nejohavnější nádraží ČR, zní ovšem hrozivě. Snad by se klientka raději na nějakou dobu vrátila zpět na oddělení S 7. Snad by ani neváhala založit v nespecifikovaném městě svého pobytu skupinu Anonymních alkoholiků. Ale Mladá Boleslav... ne, ne, ne! Tři tečky v závěru básně pravděpodobně naznačují omdlení klientky a nečekaný úkol terapeuta vyskočit ze židle a konat, což se Fráňa Šrámek rozhodl již dále nerozebírat.

Nad dobovým přijetím Šrámkova Splavu V.

hyzdorie |18| Jan Smolka

V našem krátkém seriálu se dostáváme k poslednímu textu. Posledním chronologicky – vyšel až v lednu 1917 –, nikoli však rozsahem a erudicí svého autora. Kým jiným uzavřít přehlídku textů reflektujících první vydání Šrámkova Splavu než samotným Jindřichem Vodákem? Obávaný mistr ostrého pera nebyl záměrně shovívavý jako František Sekanina. Naopak – pokud měl názor a argumenty pro něj, nebál se jich použít. Jak že zněla Haškova průpovídka o Františku Sekaninovi? Nalistujte si ji.

Text je opravdu rozsáhlý, proto jsem se jej rozhodli rozdělit do dvou částí. Nekrátil jsem v něm, protože vás nechci připravit o argumentaci, ale zejména o mistrovský autorův styl. Druhou část otiskneme v zítřejším čísle, celý text pak společně s ostatními na stránkách <www.splav.cz>.

Jindřich Vodák

Básník dnešního mužství – část I

Fráňa Šrámek vydával vždy jenom tenounké sešitky veršů a tenounká je také sbírečka *Splav*, která vyšla u Fr. Borového jako čtvrté číslo *Zlatokvětu*. Třicet básniček na devětačtyřiceti stránkách stojí 15 korun a nelze tedy tvrdit, že verše Šrámkovy jsou demokraticky určeny pro nejširší kruhy, — pro národ; četba veršů činí se výsadou majetných. Ale ovšem svazeček je to skvostný: bělostné desky se vrytým stříbrným stromem a dvěma papoušky v předu i v zadu, dvě titulní červené kresby, muž a žena pod stromovými korunami, červené květinové iniciálky s příslušnými drobnými závěrečnými vinětkami, starý medieval na hnědávém papíře (s protišťnými řádky), vše upraveno Zdeňkem Kratochvílem v témž primitivistickém duchu. Skvostnost vnějšku shoduje se tentokrát se změnami vnitřními, Šrámek odkládá své bohémské a proletářské mravy, zušlechťuje se a povznáší. Kde byla dříve jen bytost prudce, rozháraně, drsně vzrušená, nalézáme nyní pozorovatele obecných zjevů psychologických, zbožně a posvátně dojatého; kde bylo živě cítit přímý, čerstvý dotek osobních příhod a popudů, ještě neurovnaných, nevyjednaných, nastupuje nyní klidnější a vzdálenější rozhled, filosofická zmoudřelost, udílení rad. A jen základní směr celkem zůstává: vzezření oddané dětinnosti.

Šrámek, vedle Sovy a Holého, vidí v ní dosud podmínku i záruku ryzího, pravého a mocného citu. Cit znamená u něho jedinou bezpečnou lidskou věc, na kterou lze spořehnout, jedinou vlastnost, která dodává lidem krásy a hodnoty: je to pořád ještě něco, co tryská z prvotních pramenů našeho člověčenství, nezkalené, věrné, nevývratně pravdivé.

V básni „Účtování“, ať se jinak vztahuje na cokoli, jakási ženská bytost přichází po celoroční toulce v poslední prosincový den a vším možným, otázkami, prosbami, povzdechy, posunky, zastírá v roztomilé hře své špatné svědomí; posléze však: „Mlčí chvíli, tázavě pak, plaše ke mně vzhledne. A kývnu. Rozumí mně, zavře oči. Rozumí mně. Strašně zbledne...“ V okamžiku, kdy „strašně zbledne“, má rozhřešení zajištěno, všechno se jí odpouští, ve strašném zblednutí ukázala se být tou, kterou má být, vědomou svého lidského určení a svých lidských povinností. Právě až jen k takovému citovému schvácení sahají jednotlivé básnické představy Šrámkovy a musí to být schvácení úplné, vyčerpávající, ve kterém člověk nadobro utone svou celinkou osobností, pokorný a malý. Zbožňuje-li za podzimního dne krásnou Evu, zbožňuje, že až líbá zemi, po níž k ní kráčí, rozplývá se v hlubokých poklonách a velebení, oněmí v bezradném mlčení. Oslavuje-li Poláčka, jenž se ujal raněného, oslavuje, že až i s jeho hubeným koníkem se objímá a chce jej mít v nebeské nivě. A voják v poli, v nejlepší básni Šrámkovy sbírky, neumí si svého návratu domů myslit jinak, nežli že se seschne touhou, až uvidí své hnízdo, že se seschne touhou na každém schůdku. Prý: „Vrátím-li se domů, usednu k ženě, tři dny s ní nespustím oči. V noci budu u ní tiše spát. Ráno krásné, ach, krásné budou na pokrývce její ruce,“ — prostě od paty k hlavě promění se v cit a bude „jak rolník a pastýř“, jak ti, kdož poslušně žijí toliko vnukáním a puzením své přírodní přirozenosti.

Je vskutku možno, aby citová dětinnost Šrámkova byla dnes ještě tak dokonale pastýřská, jak jeho básně předpokládají? není nebezpečí, že se zvrhne v divadelnost, která koketuje a provozuje hysterickou komedii? Bylo by zajímavé, přirovnat na př. báseň „Bratr smutek“ k básni „Sám a sám“ — v jedné tvrdí Šrámek, že se s bratrem smutkem nikdy již nerozloučí, v jeho průvodu že dojde až k hrobu, v druhé truchlí, že kdosi, jenž byl jeho dvojencem, z něho na vždy vyšel, — a v obou případech mají verše patetickou mimiku, jakoby vyslovovaly nejtěžší rozsudek osudu: v kterém z obou případů jim máme víc věřit? Rozhodně však přiči se dnešním zkušenostem ona nevědomost, kterou Šrámek slučuje se svým pojetím dětinnosti. Čtrnáctiletý hoch jest u něho pořád ještě snivým, pohádkovým pacholíkem, jenž zve do růžového sadu, kde tluče v noci slávik a svítí světlušky. Rovněž procitající dívku líčí Šrámek pořád ještě jako pobouřené, poplašené stvořeníčko, udivené, co se to s ním děje, netroufající se ptát sester, proč rozkvétala jako louka a jsou-li snad muži loupežníci. Vzpomeňme jen na Garborgovu dívku v románu *U maminky*, nebo na holčičku Vikové-Kunětické, — vzpomeňme na Porto-Richova hochu v „Starém Adamu“, na Bahrova v „Rahlce“ a co bychom jich mohli jmenovat, — ty časy již minuly, kdy hoši a dívky vstupovali do pohlavního probuzení s těmi nejasnými představami, s tím blouznivým zmatkem, s tou užaslou rozpačitostí. I těhotná žena dnešní prožívá své těhotenství mnohem uvědoměleji, realističtěji, zraleji, nežli jak si bájí Šrámkův „Advent“, a většina našich učených, rozumných dětí, jež málem hned v peřince horují o automobilech, létadlech, elektrických drahách, sotva by se hlásila k Šrámkovu starožitnému skromnému dítěti, které si blaženě hraje s bezhlavým panákem. Proč má být nevědomost poetická? Co je poetického na dívce, která netuší, k čemu dospěla, nebo na hochovi, který si kouzlí růžový sad se sláviky? A Šrámek rozšiřuje tu dětinnou nevědomost na veškerou svou básnickou oblast. S jeho sbírkou ocitáme se zcela v zadu za svou dobou, mimo její steré velké zápasy a snahy myšlenkové, mimo její těžké niterné rozkoly a spory, mimo její pestré, povýšené záliby, mimo její husté a zvláštní hemžení. „Františku. pastevče koní, vzkazují bratři tví, jako ty, pastevci koní —.“ Pastevci koní? Pastevci koní jsou bystří, čilí a chytří, rázní chlapíci, kteří se nedají nikomu prodat a všeho kolem sebe umějí si všimnout; těm ať někdo přijde se slavičími růžovými sady a dvěma vlnami, jež udivily divčí dušinku!

Obhajoba jednoho představení

reakce čtenářů |18| Dita Malečková

K čemu vůbec divadlo a k čemu poezie, než aby vzniklo několik krystalicky jasných zpráv:

kombinace obrazů či slov, která poslouží jako portál – a jako prostředek vykoupení: ze smutku, z beznaděje, ze stesku a zklamání. Když se člověk nechce nechat oslovit, může to snadno celé vypadat směšně, trapně a uboze. Tak jako lidé, co se s pomocí pár zaprášených krámů snaží vytvořit atmosféru něčího života – jak by něco takového bylo možné bez empatie a snahy porozumět – ať už snaze režiséra, nebo Suzanne ztracené v marasmu českého venkova v budovatelských časech. Pár krystalicky přesných slov, básně, okno do něčí duše, zpráva, stopa, ostře přesné odštěpky z dlouhých skleněných nožů, které po ní vrhala skutečnost. A jako nechutný kontrast mazlavý hlas klauna z reklamy a Pěnice (mimořádně perfektní performance) třímající Reynkovu Bibli: produkt z billboardů – kontrast, který dává perfektní smysl.

Je to jen divadlo, je to jen poezie: je to jen něčí život.

(I když všichni víme, že na své francouzštině, která v jeho podání zní, jako když se odsekávají kusy kamene, by měl Bohdan zapracovat.)

Jezero Strejčka a Jitky

60 slov ze včerejška |18| Silvie Mítlenerová

V Sobotce je podruhé. Jitka Molavcová a Alfred Strejček. Rozzpívání beze slov. Jitka Molavcová a Alfred Strejček. Vykostí chlapa za deset minut v Řeži. Jitka Molavcová a Alfred Strejček. Je zima, což nikomu nevadí. Společný zpěv Jezera. Ezopůlka a Shagopůlka. Jitka Molavcová a Alfred Strejček. Praskla struna, kytara v háji. Jitka Molavcová a Alfred Strejček. Bohdan Bláhovec vyhrává kuchařovu čepici!

Byli milí

sociální status |18| Karel Škrabal

Dneska jsem četl na Šrámkově Sobotce a bylo to zajímavější, než jsem plánoval. Na poezii na zahradu Šrámkova domu přišlo asi třicet lidí a byli milí. I dotazy byly. Mezitím kamarád Tomáš Cenek za asistence dvou hasičských aut, policie a zhruba stejně početného publika řešil nabodnutí jejich auta na kovový pahýl po dopravní značce. Díky Jiřímu Ferynovi a kolektivu pořadatelů literárního festivalu přišel na místo i sympatický místostarosta města, který uznal, že nástrahu nám do cesty postavili pracovníci obce, co ji tam nechali (byli jsme už druhé auto v poslední době, které se tam nabodlo). Ochotně nás dovedl do servisu a nasměroval na úřad i placení faktur. Kytku, kterou jsem dostal po vystoupení, jsem po návratu předal spolumajitelce vozu Evě Cenkové. Teď už jsme zase v romantické přírodě a je úchvatný západ. Poezie je víc než jen vršení veršů.

Twitter recenze

#sebereflexe

Celej večer nic nepiju a před spaním vypiju s Ferynou napůl flašku vína.
(Jan Henyš po probuzení)

#karel_skrabal

Je to vulgární a sprosté. Takové věci vůbec nepatří na tenhle festival.
(Tomáš Chaloupecký)

#karel_skrabal

Bylo to moc dobrý, není o tom co psát. (Jana Peterová)

#hygiena

Já jsem se umyl v Praze. (Ondřej B. Vinš)

#zahrada

A proč piješ alkohol? (Soňa Šlerková)

#splav!

Plav je to velký, to pražský, tohle je Splav!. (Petr Onufer Justinu Quinno-
vi)

#splav!

Se nedivím, že nepícháte. Já když vidím Tomáše, tak bych taky neměl
chuť. (Lukáš Novosad)

#mrtvi_basnici

Nějak takhle si představuju happeningy z 60. let! (světlušky z parku)

#splav!

To je teda vysoká žurnalistika, otiskovat statusy z Facebooku. (Tomáš
Chaloupecký)

#sebereflexe

A teď ještě jednou, Evo. Jako pro zlatýho retrívra. (Josef Šlerka)

#jan_henys

To je furt kytara, kytara, dvoustovky za slipama... (Silvie Mitlenerová)

SPLAV! - Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník

Vychází v Sobotce během 60. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od
3. do 10. 7. 2016. Cena 15 Kč.

Vydává spolek SPLAV!, U Studánky 5, 170 00 Praha 7, IČ 26674122.
MK ČR E 15812

splav.redakce@gmail.com

